

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

XXI. Ex quali Cognitione Secunda Persona procedat à Prima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

hæc. [Dicendum, quod in rebus creatis principia individuanti duo habent, quorum unum est, quod sunt principium subsistendi, natura enim communis de se non subsistit, nisi in singularibus: aliud est, quod per principia individuanti, supposita naturæ communis ab invicem distinguuntur. In divinis autem proprietates personales hoc solum habent, quod supposita divinæ naturæ ab invicem distinguuntur, non autem sunt principium subsistendi divinæ essentia. Ipsa enim divina essentia est secundum se subsistens: sed è converso proprietates personales habent, quod subsistant ab essentia.] Atque hic erat textus ab Adversario adductus, ad quem proinde pater responsio ex indicato discrimine inter subsistentiam prout est hypostasis seu persona in divinis, sub qua acceptione non potest esse absoluta, & prout est solummodo principium individuationis, seu existentia per se, sub qua acceptione non potest esse relativa. Eodem modo intelligendus est aliter textus i. dist. 21. q. 2. a. 1. ubi S. D. ait, *Natura divina in se habens esse subsistens, nullâ intellectu personarum distinctione*: nempe hic iterum non sumit subsistentiam pro hypostasi, vel persona, pro qua tamen à PP. & TT. atque nominatim à P. Haunoldo sumitur, quando negant subsistentiam absolutam, quando v. g. S. Iustinus in expositione Fidei de Trinitate non longè ante medium dixit: *Quatenus Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, unius Deitatis dignoscendo subsistentias, quatenus autem DEVS, essentiam communem subsistentiarum intelligendo.* Et S. Damascenus in Epist. de Trifragio prope medium. *Non est autem ipsorum communis una hypostasis, Deitas autem communis est trium hypostasum una existens.*

CONTROVERSIA XXI.

PERSONÆ DIVINÆ.

Ex quali Cognitione Secunda Persona procedat à Prima.

95. Angelico Doctore consonat P. Haunoldus, quando lib. 1. n. 757. dicit: *Probabilis est, verbum procedere ex cognitione futurorum secundum aliquam terminationem virtualiter intrinsecè distinctam, quâ representantur objecta futura.* Nam S. D. i. p. q. 34. a. 3. in C. expressè ait: [*Quia Deus uno (realiter) actu, & se & omnia intelligit, unicum verbum ejus est expressivum non solum Patris, sed etiam creaturarum.* Et sicut De i scientia, Dei quidem est cognoscitiva tantum, creaturarum autem cognoscitiva & factiva: ita verbum Dei, ejus, quod in Deo Patre est, est expressivum tantum,

creaturarum verò est, expressivum & operativum. Et propter hoc dicitur in Psal. 32. Dixit, & facta sunt, quia importatur in verbo ratio factiva eorum, quæ DEVS facit.] Quæ verba rectius dissimulasset Adversarius, quàm ut ex eis inferre conetur non pertinere per se ad processionem Verbi cognitionem creaturarum, ut factarum, eò quod ut sic non solum principium ut factivum, sed ut faciens respiciant: Nam præterquam quod hac illatione non ostendat, quomodo non ex cognitione futurorum, seu faciendorum verbum procedat, ipsa illatio facile evertitur. Cum enim cognitio DEI, ex qua Verbum secundum S. Thomam procedit, omnes creati temporis differentias, in quibus res sunt, erunt, & fuerunt, representet, hoc ipso est factiva, & faciens creaturas, & qui dicit Verbum procedere ex cognitione factiva, dicit etiam, ipsum procedere ex cognitione faciente. Deinde ipse S. Doctor expressè in textu testatur, Verbum procedere ex cognitione eorum, de quibus Psalmista ait: *dixit, & facta sunt*: ergo juxta S. Doctorem Verbum procedit ex dictione faciente: præsertim, quia secundum eundem S. D. Deus cognoscit omnia, ut sibi præsentia. Præterea in argumento S. D. allegat textum S. Augustini lib. 83, quæstionum. q. 63. tradentis, *quod in nomine Verbi significatur non solum respectus ad Patrem, sed etiam ad illa, quæ per Verbum facta sunt operativa potentia.*

96. Eandem assertionem statuit etiam S. Thomas q. 4. de veritate a. 5. in C. ad finem, inquit: [*Pater principaliter dicit se, generando Verbum suum, & ex consequenti dicit creaturas, ideo principaliter, & quasi per se, Verbum refertur ad Patrem: sed ex consequenti, & quasi per accidens refertur ad creaturam.*] Neque potest hic textus intelligi tantum de creaturis possibilibus: quia Pater dicit Filio, quidquid ipse scit, & Christus ipse frequenter in sacro Evangelio testatur, se audivisse & accepisse à Patre, quæ ipse per prædicationem suam nota fecit hominibus, & scientiam suam, non esse suam, sed Patris, qui generando misit. Atqui hæc scientia & Christi prædicatione non tantum erat de possibilibus, sed vel maximè de futuris: neque erat solummodo scientia creata, suæ Humanitati propria; quia hanc non à solo Patre, sed etiam à Spiritu Sancto accepit, scientiam verò prædictam, adeoque Increatam Spiritus Sanctus à Christo accepit, ita attestante Jo. 16. v. 14. *Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem: non enim loquetur à semetipso: sed NB. quacunque audiet loquetur, & quæ ventura sunt (adeoque nec sola possibilia, nec sola necessaria, sed etiam futura contingentia) annuntiabit vobis. Ille me clarificabit: quia NB. de meo accipiet,*

E

piet,

piet, & annuntiabit vobis. Imò ipse S. Thomas in responsionibus ad objectiones evidenter declarat, se assertionem suam etiam ad creaturas ut exituras extendere. Nam in Resp. ad 2. ait, Verbum referri ad creaturam constituendam. Et cum in tertio argumento ita sibi objecisset. [Omne nomen importans respectum ad creaturam non potest intelligi, non intellecto, quod creatura sit actu vel potentiâ: quia qui intelligit unum relativorum, oportet, quod intelligat reliquum: sed non intellecto aliquam creaturam esse, vel futuram, adhuc Verbum intelligitur in Deo, secundum quod Pater dicit se ipsum; ergo Verbum non importat aliquem respectum ad creaturam.] Non respondet S. D. negando suppositum, quod quando dixit in conclusione, Verbum per accidens referri ad creaturam id intelligendum fuerit de creatura possibili; sed sic respondet: [Dicendum, quod ratio illa procedit de illis nominibus, quæ per se important respectum ad creaturam: hoc autem nomen non est huiusmodi, ut ex dictis patet. Et ideo ratio illa non sequitur.] Caterum ex eo, quod S. D. dicat respectum Verbi ad creaturas esse tantum habitudinem seu terminationem accidentalem, juxta dicta in contr. 17. confirmatur illud, quod P. Haunoldus in sua conclusione indicavit: Verbum procedere ex cognitione futurorum secundum aliquam terminationem virtualiter intrinsecè distinctam, quâ repræsentantur objecta futura.

97. Atque ex his patet, Adversarium male usum esse hac distinctione, quod verbum scientiam contingentem à Patre non acceperit ex vi suæ processionis formaliter: Sed identicè tantum & concomitanter: quia quod formaliter, licet minus principaliter, dicitur à Patre, id formaliter auditur & accipitur à Filio: & id, quod formaliter repræsentatur à Verbo, ex illius cognitione existente in Patre Verbum formaliter procedit. Deinde quod S. Doctor non tantum loquatur de scientia contingente omnibus tribus Personis communi, sed de Notionali, quæ formaliter accipitur, iterum evidens est ex paritate à S. Thoma instituta 1. p. q. 37. a. 2. ad 3. his verbis: [Dicendum, quod Pater non solum Filium, sed etiam se, & nos (utique non tantum ut possibiles) diligit Spiritu Sancto: quia, ut dictum est, diligere NB. prout Notionaliter sumitur, non solum importat productionem divinæ Personæ, sed etiam Personam productam per modum amoris, qui habet habitudinem ad rem dilectam. Unde NB, sicut Pater dicit se, & omnem creaturam Verbo, quod genuit, in quantum Verbum genitum sufficienter repræsentat se, & Patrem, & omnem creaturam: ita diligit se, & omnem creaturam Spiritu sancto &c.] Subsumo. Atqui Spiritu Sancto diligit notionaliter, non tantum creaturas possibiles, sed nos existentes, amando nobis existentiam, & quâ

existentes, ut probat S. Doctor 1. p. q. 20. a. 1. per totum. ergo Verbum notionaliter repræsentat omnem creaturam tam existentem, quam possibilem.

98. Non tamen propterea rectè infert Adversarius, admittenda esse duo Verba, sicut non admittendi sunt duo Spiritus Sancti: quia hanc sequelam expressè negavit S. D. q. 14. a. 3. in C. inquires. [Quia DEVS uno actu & se, & omnia intelligit, unicum Verbum ejus est expressivum non solum Patris, sed etiam creaturarum.] Aliud ergo est, terminationem Verbi, quæ quasi per accidens refertur ad futuras creaturas, esse virtualiter distinctam à Verbo, prout refertur ad Patrem: & aliud: esse duo Verba, quæ realem distinctionem denotarent. Hinc neque datur Quaternitas, etiam si divina Natura virtualiter distinguatur à singulis Personis, ut contr. 3. dictum est: neque dantur duæ scientiæ absolutæ seu communes, etiam si scientia simplicis Intelligentiæ, & scientia Visionis virtualiter differant. Neque dantur duæ volitiones, etiam si virtualis distinctio inter volitionem necessariam & inter decreta seu Terminationes liberas cum multis doctis Thomistis contr. 17. citatis, & ut ostendi cum ipso S. Thoma conceditur.

CONTROVERSIA XXII.

ANGELORVM NATVRA.

An eadem quoad speciem sit numero immultiplicabilis.

99. Immerito accusat Adversarius P. Haunoldum lib. 1. n. 833. quod S. Thomas opusc. 16. §. Restat autem, non sincerè retulerit, mentemque ipsius in dubium revocaverit. Nam cum S. Doctor sibi Averroistarum nomine, ut nam animam rationalem propter suam immaterialitatem in omnibus corporibus starentium hæc sibi objecisset, inquires: [Si quis autem obijciat, quod si multiplicentur (animæ) secundum corpora, sequitur, quod destructis corporibus non remanent multæ animæ.] Ita respondit: [Valde autem ruditer argumentantur ad ostendendum, quod Deus facere non possit, quod sint multi Intellectus ejusdem speciei, credentes hoc includere contradictionem.] Hæc causam mox subiciens, ulterius inquit. [Dato enim, quod non esset de natura intellectus, quod multiplicaretur, non propter hoc oportet, quod intellectum multiplicari, includere contradictionem. Nihil enim prohibet, aliquid non habere in sua natura causam aliquam, quod tamen habet illud ex alia causa.] Sicque